

	Iktatószám	<h1>Budapestre vonatkozó ujságcikkek</h1>	Osztályozás
			Tárgy
	Szerző		725.091
	Cím <i>A mi városunk</i>		Hely
			Idő
	Forrás: <i>Világ</i>		"1913"
	Bp.	1913 vj.	Személy
	(Hely)	(Idő)	(Köt.)

A mi városunk

Pásztor Mihály és Relle Pál könyve

A mi városunk, a mienk — akiké semmi se belőle, csak az egész az! Azok, akiknek több jutott belőle, nem szerették a mi városunkat úgy, mint mi és amikor az egész városról van szó, joggal kergethetjük ki őket ebből a birtokviszonyból, amely csak nyelvtani és érzésszerű birtokviszony ugyan, de sokkal mélyebb és igazabb, mint a telektulajdonosoké és a háziuraké. A telektulajdonosok és a háziurak büne az, hogy Pásztor Mihály és Relle Pál könyvének egy kicsit elégikus az alaphangja és tengernyi sok munkába és lelkesedésbe fog még kerülni, míg majd lassankint valamit helyre lehet ütni az ősi bűnökből. Budapest a mi közvetlen őseinknek a kővé hamisított malterbe épített büne; ezért a bűnért mi vezeklünk és a vézeklésünk imakönyve ez *A mi városunk*.

„Minek készült Budapest, mi lett és mi lehet belőle? Röviden ez ennek a könyvnek a tartalma“. — Ezt mondja az Előszóban Relle Pál. A könyv első fejezete a „minek készült“, Pásztor Mihály tanulmánya: *A régi Pest*. A régi Pest százötven évvel ezelőtt akkora volt, mint ma a legkisebb kerület, a Belváros. És olyan volt, mint a többi faluk. József nádor akart belőle várost csinálni, még pedig mindjárt nagyvárost. A felesége kedvéért, aki csodaszép gyerekkasszonyka volt, az orosz cásár leánya és akit sajnált a poros-sáros falutól a főherceg. Hild János építész volt akkor Pesten, Canevale mestere helyett az *Újépület* építését vezette: őt vette maga mellé a nádor, együtt csináltak egy igen-igen magyaros dolgot. Az osztrák főherceg

és a bécsi építész a legmagyarosabb dolgot csinálta: egy gyönyörű tervet, amely sohase teljesedett be. Hild pontosan megcsinálta a jövőre Pest tervét és nemcsak jóízű embernek, hanem igazi városépítő talentumnak bizonyult a mi számunkra, mert bizony kettőnk közt volt valami más, aki nem fogadta el városépítő talentumnak. Ez a valaki a közmunkatanács volt. Hild terve a város fejlődésének kedvezett, a Közmunkatanács pedig éppen ellenkezőleg, a telekhiénának kedvezett és felfordította a tervet. Nem Újpest felé terjesztette a várost, hanem a gyárvárosrészt telepítette oda, — ahonnan a legtöbb szél fúj. Ettől a legrosszabb levegőjű város a világon Budapest. Az egész civilizált világon nincs olyan város, amely olyan hegyek és vizek között, olyan kevés iparral, olyan szörnyűséges levegőt tudott volna teremteni nekünk. És nem valósította meg Hild tervének többi szép és okos részletét se, hanem megcsinálta Pestet a háziurak és telekspekulálók gyászos börtönének, amilyen most.

Bizony olyan. *Budapest revíziója* címen Relle Pál írásban és képben megmagyarázza nekünk, hogy Budapest hibái nagyok a nagyokban és nagyok a kicsinyekben. Fotográfákkal, Herman Lipót, Dezső Lajos és Tuszkay Márton rajzaival segít a mi nehéz fejünkön, hogy ne csak szidni tudjuk, de meg is értsük a mi városunkat és a többi várost, amit okosabb emberek jobbra csináltak. Mindenhol összeszedték azt, ami a *jobbnak* mintája a pesti *rosszabb* mellett. Nemcsak a pesti rossz parkok, utcák, terek képe, hanem a párisi, berlini, müncheni, frank-

furti jó utcáké, parkoké, tereké is segít siratnunk azt a sok szörnyűséget, amit Budapestté raktak össze nekünk. Nagyon sok igazi hozzáértéssel segít szomorkodnunk Relle Pál ezeken a dolgokon, amiket rossznak éreztünk, de olyan kevésbé értettünk.

Sok melankólia között sok bizakodás, sok szeretet, sok büszkeség is beszél *A mi városunk* könyvéből. Szeretni tanuljuk belőle a mi elcsufított szép Pestünket és meg kell tanulnunk belőle, mert nem lehet elolasatlanul letenni a könyvet. Érdekes, szinte izgalmas érdekességű módon írták meg ezt a nagyszerű, érdekes témát. Az újjászülető Budapestnek — mert újjá fog születni, már kezd is — az egyik születési okmánya lesz Pásztor Mihály és Relle Pál könyve. Singer és Wolfner adta ki, három korona az ára.